

Liefde in een koud klimaat

Van Nancy Mitford verscheen eveneens bij De Geus

Op jacht naar de liefde

Nancy Mitford

*Liefde in een
koud klimaat*

Geheel herziene vertaling door
Janine van der Kooij

DE GEUS

In dit boek worden vooroordelen uitgedrukt en verbeeld die in de tijd waarin het geschreven werd gangbaar waren in de Britse maatschappij. Die vooroordelen waren toen verkeerd en zijn dat nog steeds. Wij hebben ervoor gekozen de roman op de markt te brengen in zijn originele vorm, omdat we niet willen doen alsof die vooroordelen er nooit geweest zijn.

Oorspronkelijke titel *Love in a Cold Climate*, verschenen bij Penguin

Oorspronkelijke tekst © erven Nancy Mitford, 1949

Dit boek verscheen eerder als *Liefde in een koud klimaat* in de vertaling van J. van Rees bij Uitgeverij Leopold en in geheel herziene

vertaling van Janine van der Kooij bij Uitgeverij Archipel

Nederlandse vertaling © erven J. van Rees en De Geus bv,

Amsterdam, 2005, 2022

Omslagontwerp Sander Patelski

Typografie Mat-Zet bv, Huizen

ISBN 978 90 445 4667 5

NUR 302

Voor Lord Berners

Eerste deel

Ik voel me verplicht dit verhaal te beginnen met een korte biografie van de familie Hampton, omdat het nodig is eens en vooral duidelijk te maken dat de Hamptons zowel bijzonder voornaam als heel rijk waren. Een blik in het adelboek zou dit meteen aantonen, maar lang niet iedereen heeft daar een exemplaar van bij de hand en de boeken over het onderwerp die door de zwager van Lord Montdore, Boy Dougdale, zijn geschreven, zijn allemaal uitverkocht. Zijn grote aanleg voor snobisme en geringe talent voor literatuur inspireerden hem tot het schrijven van drie gedetailleerde studies over de voorvaderen van zijn vrouw, maar daar is nu alleen nog aan te komen wanneer men zijn boekhandelaar opdracht geeft ze tweedehands op de kop te tikken. (De boekhandelaar zet dan een advertentie in zijn vakblad die als volgt luidt: ‘*Dougdale*, alles geschreven door’, vervolgens wordt hij bedolven onder exemplaren van ongeveer een shilling per stuk en zal hij zijn opdrachtgever met trots mededelen dat hij ‘erin is geslaagd te vinden waar u naar hebt gevraagd’.

Met dit eenvoudige zinnetje wekt hij de indruk urenlang naarstig te hebben rondgezocht in stoffige, beduimelde stapels, zodat hij onbeschroomd dertig shilling voor de drie exemplaren durft te vragen.) *Georgiana Lady Montdore en haar kring*, *De roemrijke Montdore* en *Oude kronieken over Hampton*, ik heb ze naast me liggen terwijl ik zit te schrijven en ik zie dat de eerste alinea van het eerste deel aldus gaat: ‘Twee vrouwen, de een donker, de ander blond, beiden jong en aantrekkelijk, reden op een mooie meimorgen in een stevig

tempo naar het dorpje Kensington. Het waren Georgiana, de gravin van Montdore, en haar boezemvriendin Walburga, de hertogin van Paddington. Zij vormden een heerlijk levendig koppel zoals ze daar de brandende kwestie van de dag bespraken: “Moesten ze wel of niet bijdragen aan een afscheidscadeau voor die arme lieve prinses Lieven?”

Dit boek is opgedragen, met welwillende toestemming, aan Hare Koninklijke Hoogheid de groothertogin Peter van Rusland en telt acht illustraties van een hele pagina.

Het valt niet te ontkennen dat toen deze verschrikkelijke trilogie voor het eerst verscheen hij zeer in de smaak bleek te vallen bij de vaste clientèle van de uitleenbibliotheken.

‘De familienaam Hampton komt al eeuwen in het westen van Engeland voor, en de familie wordt door bijvoorbeeld Fuller in zijn *Families van aanzien* verbazingwekkend oud genoemd.’

De historicus Burke graaft nog iets dieper in de familiegeschiedenis dan Debrett. Beiden gaan terug tot ietwat vage middeleeuwse tijden, waarin ze voorvaderen hebben weten op te duikelen met namen als uit een roman van P.G. Wodehouse, Ugs en Berts en Threds, en lotgevallen als uit een boek van Walter Scott. ‘De graaf werd aangeklaagd wegens hoogverraad; onthoofd; gevierendeeld; vogelvrij verklaard; verbannen; uit de gevangenis gesleurd door een woedende menigte; gedood bij de slag van Crécy; leed schipbreuk met *The White Ship*; kwam om in de derde kruistocht; werd gedood in een duel.’ In die vroege, nogal onduidelijke perioden doen zich maar weinig gevallen van een natuurlijke dood voor. Zowel Burke als Debrett weidt duidelijk met genoegen uit over een authentiek onderwerp als deze familie, onbezoedeld door de vaagheid van een vrouwelijke familielijn en eenzijdige akten.

En ook geen van die vreselijke boeken uit de negentiende eeuw die onder het mom van geschiedschrijving werden geschreven om de adelstand omlaag te halen, kon de authenticiteit van de familie Hampton in twijfel trekken. Lange, blonde

heren, allemaal ontsproten aan een wettig huwelijk en die allemaal op elkaar leken, volgden elkaar op op Hampton – op grond die nooit verkocht of gekocht was – totdat in 1770 de toenmalige Lord Hampton na een bezoek aan Versailles een Franse bruid meebracht, een mademoiselle de Montdore. Hun zoon had bruine ogen, een donkere huid en waarschijnlijk – want op alle schilderijen staat hij afgebeeld met gepoederde lokken – zwart haar. Die afwijking hield het niet lang vol in de familie, want hij trouwde met een goudblonde erfgename uit Derbyshire en de Hamptons keerden terug tot de blauwe ogen en blonde haren, waarom ze vandaag de dag nog beroemd zijn. De zoon van de Française was nogal pienter en erg mondain; hij grasduinde zo'n beetje in de politiek en schreef een bundel aforismen. Een hechte en levenslange vriendschap met de regent leverde hem, behalve nog andere voorrechten, de titel van graaf op.

Omdat de hele familie van zijn moeder tijdens de Franse Revolutie in Frankrijk was omgekomen, voegde hij haar naam toe aan zijn titel en noemde hij zich voortaan Lord Montdore. Hij was enorm rijk en leefde op grote voet; zijn smaak ging uit naar Franse kunstvoorwerpen en in de jaren na de Franse Revolutie bracht hij een prachtige verzameling tot stand, waarvan verschillende stukken afkomstig waren uit paleizen van Franse edelen en uit het Hôtel de Montdore in de Rue de Varenne. Om deze collectie een passende omgeving te verschaffen gaf hij opdracht op Hampton het grote, weinig opmerkelijke huis dat de architect Adam voor zijn grootvader had gebouwd, af te breken en een gotisch Frans kasteel (praktijken die vaak alleen aan moderne Amerikaanse miljonairs worden toegeschreven) steen voor steen naar Engeland te transporteren. Dit liet hij opbouwen rondom de prachtige toren die hij zelf had ontworpen; de wanden van de kamers bekleedde hij met Franse lambriseringen en damast en hij omringde het bouwwerk met een nogal streng park, dat hij eveneens zelf ontwierp en aanlegde. Het was allemaal bijzon-

der groots en vrij onzinnig, en in de periode tussen de twee wereldoorlogen waarin ik nu schrijf verschrikkelijk gedateerd. 'Het zal wel mooi zijn,' zeiden de mensen, 'maar mij doet het niks, als ik eerlijk ben.'

Deze Lord Montdore bouwde verder nog het Montdore House aan Park Lane, en een kasteel op een steile rots in Aberdeenshire. Hij was eigenlijk de interessantste en meest excentrieke persoonlijkheid die de familie ooit voortbracht, maar geen van hen week af van de traditie tot de gezaghebbende kringen van het land te behoren. Op elke bladzijde van de Engelse geschiedenis is wel een degelijke, waardige en machtige Hampton te vinden, wiens invloed in het westen van Engeland enorm groot was, en wiens oordeel in Londen niet werd onderschat.

De traditie werd voortgezet door de vader van mijn vriendin Polly Hampton. Als het al mogelijk was geweest voor een Engelsman om van de goden af te stammen dan was hij de beste kanshebber geweest; hij vertoonde alle eigenschappen van een Engels edelman en wel zozeer dat zij, die hun heil verwachtten van een aristocratische regering, altijd hem als voorbeeld aanhaalden ter rechtvaardiging van hun argumenten. Over het algemeen was men van oordeel dat het land er niet zo erbarmelijk aan toe zou zijn, als er meer mannen als hij in het land waren geweest. Zelfs de socialisten erkenden zijn grote verdiensten, wat ze zich gerust konden permitteren omdat hij uniek in zijn soort en niet direct piepjong meer was. Een kerel met verstand, een christen, een echte heer, de beste schutter van Engeland, de knapste onderkoning die we ooit naar India hebben gestuurd, een populair pachter, een steunpilaar van de conservatieve partij, kortom een voortreffelijke oude man, die nog nooit één rare stunt had uitgehaald. Mijn nichtje Linda en ik, twee oneerbiedige blagen naar wier mening niet werd gevraagd, vonden hem een voortreffelijke oude komediant en Lady Montdore die in dat huis de lakens uitdeelde. Lady Montdore deed altijd vervelende en nare dingen, ze was even

gehaat als haar echtgenoot geliefd, zodat als hij al eens iets deed dat hem onwaardig was, of wat niet helemaal strookte met zijn reputatie, dit onmiddellijk haar in de schoenen werd geschoven. 'Daar heeft zij hem natuurlijk toe aangezet.' Aan de andere kant heb ik me vaak afgevraagd of hij ooit iets vermeldenswaardigs zou hebben gepresteerd als zij er niet was geweest om hem op te jagen, naar voren te duwen, voor hem te konkelen en te intrigeren, hem aan te sporen, en hoe ver hij het zonder al die eigenschappen, die haar zo gehaat maakten, zoals haar dikke huid, haar eerzucht en haar grenzeloze bemoeizucht, zou hebben gebracht.

Dit is geen algemeen gangbare opinie. Ze zeggen dat hij tegen de tijd dat ik hem leerde kennen – nadat ze terugkwamen uit India – al oud en moe was en de strijd had opgegeven, en dat hij, toen hij nog jong was, niet alleen het lot van velen maar ook de vulgariteit van zijn vrouw in de hand had weten te houden. Ik weet dat niet. Hij maakte op mij een nutteloze indruk, wat met leeftijd niets te maken had; men keek nog wel met plezier naar hem, maar zijn uiterlijk was als de lege schoonheid van een vrouw die geen seksuele aantrekkingskracht bezit; hij zag er eerbiedwaardig en oud uit, maar volgens mij had hij, ondanks het feit dat hij nog steeds regelmatig naar het Hogerhuis ging en de zittingen van de kroonraad bijwoonde, in verscheidene comités zitting had en ter gelegenheid van de verjaardag van de koning werd onderscheiden, evengoed een rekwisiet van een voortreffelijk soort bordkarton kunnen zijn.

Lady Montdore echter was onmiskkenbaar van vlees en bloed. Oorspronkelijk was zij een juffrouw Perrotte, de knappe dochter van een onbeduidende landedelman, zodat haar huwelijk met Lord Montdore veel aanzienlijker was dan zij ooit redelijkerwijs had mogen verwachten. Naarmate de tijd verstreek, naarmate haar wereldse hebzucht, haar snobisme, en haar niemand ontziende grofheid spreekwoordelijk waren geworden en het onderwerp vormden van menig legendarisch

verhaal, begon men te denken dat ze van vrij lage – of zelfs buitenlandse – afkomst was, maar in werkelijkheid was ze juist van vrij goede familie en opgevoed tot wat men een ‘dame’ pleegt te noemen. Er waren dus geen verzachtende omstandigheden voor haar, ze had beter moeten weten.

Haar ongecontroleerde grofheid moet in de loop der jaren steeds manifester zijn geworden. Haar echtgenoot scheen zich daar niet van bewust, en hun huwelijk was een succes. Lady Montdore regelde een carrière in overheidsdienst voor hem, waarvan hij de vruchten kon plukken zonder er al te veel voor te hoeven doen, omdat ze er wel voor zorgde dat hij steeds omringd was door een schare van kundige ondergeschikten. En ook al deed hij alsof hij een hekel had aan de vele sociale verplichtingen, die voor haar een reden van bestaan vormden, hij paste zich gewillig aan, gebruikmakend van zijn aangeboren talent voor gezellige conversatie, waarbij hij het als vanzelfsprekend beschouwde dat de mensen tegen hem opzagen.

‘Vind je Lord Montdore geen buitengewone man? Over Sonia laat ik me verder niet uit, maar hij is zo briljant en zo gezellig, ik mag hem graag.’

De mensen gaven voor dat ze alleen voor hem kwamen, maar dat was onzin, want de feestjes van Lady Montdore hadden niets met hem te maken, en hoezeer men haar ook haatte, iedereen was het erover eens dat ze een prima gastvrouw was.

Kortom – ze waren gelukkig en pasten wonderwel bij elkaar. Maar jarenlang hing er een trieste schaduw over hun huwelijk: ze hadden geen kinderen. Lord Montdore vond dit heel erg. Hij had natuurlijk een erfgenaam willen hebben maar het was ook om andere, meer sentimentele redenen. Lady Montdore vond het echter ronduit ergerlijk. Ook zij verlangde naar een erfgenaam, maar zij vond het vooral afschuwelijk als ze haar zin niet kreeg en ze verlangde vurig naar iets waarop ze de energie, die ze niet nodig had voor haar sociale verplichtingen en de carrière van haar man, zou kunnen botvieren. Ze waren al bijna twintig jaar getrouwd en hadden de hoop al opgegeven

toen Lady Montdore zich iets minder goed begon te voelen dan gewoonlijk. Ze nam er geen notitie van en ging haar gewone gangetje, en pas twee maanden voor de baby ter wereld kwam besepte ze dat ze in verwachting was. Ze was slim genoeg om te beweren dat ze het met opzet geheim had gehouden, zodat iedereen zei: 'Vind je het niet fantastisch van Sonia?' in plaats van haar belachelijk te maken – wat in zo'n situatie maar al te vaak gebeurt.

Ik weet dit allemaal zo goed, omdat mijn oom Davey Warbeck het me heeft verteld. Omdat hij zelf jarenlang aan bijna alle kwalen uit de medische encyclopedie heeft geleden, is hij op de hoogte van alle ziekenhuispraatjes.

Dat het kind een dochter bleek te zijn, hinderde de Montdores niet in het minst, zo schijnt. Het kan zijn dat, aangezien Lady Montdore nog geen veertig was toen Polly werd geboren, zij haar in het begin niet beschouwden als enig kind, en dat zij, toen ze begonnen in te zien dat er geen tweede kind bij zou komen, inmiddels zoveel van haar waren gaan houden dat het ondenkbaar leek dat ze anders een jongen zou zijn. Natuurlijk zouden ze het prettig hebben gevonden als er een zoon was gekomen, maar alleen náást, niet in plaats van Polly. Zij was hun oogappel, het middelpunt van hun bestaan.

Polly Hampton was mooi, en haar schoonheid was haar belangrijkste persoonlijkheidskenmerk. Zij was een van die mensen bij wie je, als je aan hen denkt, meteen hun uiterlijk voor je ziet en dat uiterlijk veranderde in haar geval nooit, het was niet afhankelijk van kleren, leeftijd of omstandigheden. Als ze ziek of moe was, zag ze er alleen maar broos uit, nooit geel, vermagerd of miezerig; ze was mooi geboren, en, zo lang als ik haar heb gekend werd die schoonheid niet minder, het leek eerder alsof ze steeds mooier werd. Polly's schoonheid en de status van haar familie vormen de essentiële elementen van dit verhaal.

Maar waar je de Hamptons in heel wat naslagwerken terug kunt vinden heeft het weinig zin je toevlucht te zoeken tot

oude *Tatlers* om een indruk van Polly te krijgen zoals Lenare, en Dorothy Wilding haar zagen.

Natuurlijk zijn daar de botten – de afschuwelijke hoeden en ouderwetse poses kunnen die niet verhullen – de bottenstructuur en de vorm van haar gezicht zijn altijd even perfect. Maar schoonheid is uiteindelijk meer dan botten, want terwijl botten bij de dood horen en na het verval blijven bestaan, is schoonheid iets levends; het is iets aan de oppervlakte, blauwe schaduwen op een witte huid, haren die als gouden veren op een glad wit voorhoofd vallen, het wordt belichaamd in de beweging, de glimlach en bovenal de blik van een mooie vrouw. Die van Polly was als een blauw flitslicht, absoluut de blauwste en meest onverwachte die ik ooit gezien had, die zo weinig met zien te maken had dat je bijna onmogelijk kon geloven dat deze ondoordringbare, blauwe stenen observeerden, assimileerden of ook maar iets anders deden dan het object van hun aandacht een dienst te bewijzen.

Haar ouders verafgoedden haar. Zelfs Lady Montdore, die een onuitstaanbare moeder zou zijn geweest voor een lelijk meisje of een lastige, koppige jongen, kostte het niet de minste moeite een volmaakte moeder te zijn voor een kind waar ze eer mee in zou leggen in de maatschappij, en dat de kroon zou zetten op haar ambities. En dat 'kroon' bedoel ik zeer letterlijk. Polly was zonder meer voorbestemd voor een buitengewoon huwelijk. Lady Montdore had ongetwijfeld grootse fantasieën gehad toen ze haar de naam Leopoldina gaf. Had de naam niet een vage Coburgse klank, die vroeg of laat van pas zou kunnen komen? Droomde ze misschien van een abdij, een altaar, een aartsbisschop, van een stem die zei: 'Ik, Albert Edward Christian George Andrew Patrick David neem u, Leopoldina, tot mijn wettige vrouw?' Zo onmogelijk was die droom niet... Maar aan de andere kant was er ook niets zo echt Engels, zo simpel en bescheiden als 'Polly'.

Al vroeg werden mijn nichtje Linda Radlett en ik 'geleend' om met Polly te komen spelen, want net als zoveel ouders met

maar één kind waren de Montdore's altijd bezorgd dat Polly zich misschien eenzaam voelde. Ik weet dat mijn eigen pleegmoeder, tante Emily, precies zo was en bijna nergens voor terugdeinsde om te voorkomen dat ik in de vakanties alleen met haar was. Hampton Park is niet ver van Linda's huis, Alconleigh, en aangezien zij en Polly ongeveer even oud waren leek het vanzelfsprekend dat ze grote vriendinnen zouden worden. Maar het klikte niet echt tussen hen, vooral omdat Lady Montdore een hekel had aan Linda. Zo gauw ze kon praten, achtte ze haar conversatie 'ongeschikt'. Ik zie helemaal voor me hoe Linda aan de lunchtafel moet hebben gezeten in die grote eetzaal van Hampton (die eetzaal waar ik zo vaak zo vreselijk bang ben geweest, dat alleen al de geur die er hing, een geur, het gevolg van honderden jaren van kostbare wijnen, kostbare sigaren en kostbare vrouwen, nu nog dezelfde uitwerking op me heeft als de geur van bloed op een roofdier), ik hoor haar luide, zangerige Radlett-stem. 'Zeg Polly, heb jij weleens wormen gehad? Ik wel, en je kunt je niet voorstellen hoe die tekeergaan. Maar toen kwam gelukkig dokter Simpson en die hielp me ervan af. En je weet dat ik mijn hele leven al dol op dok. Simp ben geweest, dus je begrijpt...'

Dit was te veel voor Lady Montdore en Linda werd nooit meer uitgenodigd om te komen logeren. Maar ik werd er elke vakantie een week of zo heen gestuurd, zonder dat me ooit gevraagd werd of ik dat wel prettig vond. Mijn grootmoeder van vaderszijde was nog familie van Lord Montdore. Ik had keurige manieren, en ik geloof dat Lady Montdore nogal op me was gesteld; in elk geval moet ze me wel 'geschikt' gevonden hebben – een woord dat een belangrijke plaats in haar vocabulaire innam, want er was zelfs ooit sprake van dat ik tijdens het schooltrimester daar mijn intrek zou nemen om samen met Polly lessen te volgen. Toen ik dertien jaar was, gingen zij echter India besturen, waarna Hampton en zijn eigenaars een vage, hoewel altijd wat verontrustende, herinnering voor mij werden.

Rond de tijd dat de Montdores en Polly uit India terugkeerden, was ik volwassen en had ik al een seizoen in Londen achter de rug. Linda's moeder, mijn tante Sadie (Lady Alconleigh), had Linda en mij gechaperonneerd, wat betekende dat we naar debutantenbals gingen waar iedereen even jong en verlegen was als wijzelf. De meisjes waren merendeels bakvissen en met de echte wereld had dit alles nog niet veel te maken. Wat betreft de voorbereiding erop had het net zo goed een kinderfeestje kunnen zijn. Toen de zomer ten einde liep verloofde Linda zich en ging ik terug naar Kent, naar weer een andere oom en tante, tante Emily en oom Davey, die mijn eigen, gescheiden, ouders hadden bevrijd van de last een kind te moeten opvoeden.

Ik vond het thuis erg saai, zoals meestal het geval is met jonge meisjes die voor het eerst lessen noch feestjes hebben om hun gedachten bezig te houden, en op een wel heel saaie dag kwam er een uitnodiging om in oktober op Hampton te komen logeren. Tante Emily kwam me zoeken met de brief van Lady Montdore in de hand. Ik zat in de tuin.

'Lady Montdore zegt dat er voornamelijk volwassenen komen, voor het merendeel pasgetrouwde stelletjes, schrijft ze, maar ze heeft speciaal jou uitgekozen als gezelschap voor Polly. Natuurlijk zijn er ook twee jonge mannen voor jullie uitgenodigd. Hè, wat jammer dat het nu juist vandaag Daveys drinkdag is. Ik had het hem zo graag willen vertellen, want het zal hem vast en zeker hevig interesseren.'

Maar daar kon voorlopig niets van komen. Davey was vol-

ledig van de wereld en zijn gesnurk was door het hele huis te horen. Zijn bij tijd en wijle onmatige drankgebruik moest als zuiver therapeutisch beschouwd worden. Hij volgde namelijk een nieuwe therapie voor een volmaakte gezondheid, een methode die, naar hij ons verzekerde, op dat moment op het vasteland erg in zwang was.

‘De bedoeling is dat je je klieren onderwerpt aan een serie schokken. Het ergste wat je je lichaam kunt aandoen is een rustig en regelmatig leven te leiden; op die manier verhaast je de ouderdom en dus ook de dood. Bezorg je klieren een schok, dwing ze te reageren, jaag ze de stuipen op het lijf, houd ze op hun qui-vive, zodat ze nooit weten wat hun straks weer te wachten staat, en ze moeten wel jong en gezond blijven om op al die verrassingen voorbereid te zijn.’

En daarom at hij afwisselend als Gandhi en Hendrik de Achtste, maakte hij urenlange wandelingen of lag de hele dag in zijn bed, bibberde hij in een koud of zweette hij in een gloeiend heet bad. Een middenweg was er niet. ‘Ook is het heel belangrijk dat je zo nu en dan flink dronken wordt.’ Maar Davey was te zeer een man van regelmatige gewoontes om zich anders dan regelmatig aan onregelmatig gedrag over te geven, en dus werd hij altijd dronken als het volle maan was. Hij had ooit onder de invloed van Rudolf Steiner verkeerd en hechte nog altijd veel waarde aan het aan- en afnemen van de maan. Ik denk dat hij het vage idee had dat het aan- en afnemen van de capaciteit van zijn maag samenviel met de grootte van de maan.

Oom Davey vormde mijn enige contact met de uitgaande wereld, geen wereld van kleine meisjes, maar de grote boze wereld zelf. Mijn beide tantes hadden die wereld al vroeg gedag gezegd, zodat ze weinig besef hadden van wat daarin omging, terwijl hun zuster, mijn moeder, allang door de muil van datzelfde leven was verslonden. Davey daarentegen had er nog altijd wel een zekere belangstelling voor, en ondernam soms een vrijgezellenreisje ernaartoe om met een massa interessante

anekdotes terug te keren. Ik had er dringend behoefte aan om met hem over deze nieuwe ontwikkeling in mijn leven te babbelen.

‘Denkt u echt dat hij te dronken is, tante Emily?’

‘Absoluut, schat. We zullen tot morgen moeten wachten.’ In de tussentijd schreef ze terug om de uitnodiging aan te nemen aangezien ze de loffelijke gewoonte had brieven onmiddellijk te beantwoorden. Maar de volgende dag, toen Davey weer tevoorschijn kwam – hij zag groen en had een zware koppijn (‘Maar dat is juist goed, weet je, een uitdaging aan mijn stofwisseling! Ik heb zojuist met dr. England gesproken en hij is heel tevreden over mijn reactie’) – was hij er niet helemaal zeker van dat ze daar wel goed aan had gedaan.

‘Mijn lieve Emily, het kind zal alleen maar doodgaan van angst, dat is alles.’ Hij las de brief van Lady Montdore zorgvuldig door. Ik begreep heel goed dat hij gelijk had, dat had ik diep van binnen al beseft toen tante Emily me de brief voorlas, maar desondanks was ik vastbesloten te gaan. Alleen de gedachte al trok me onweerstaanbaar aan.

‘Ik ben geen kind meer, Davey,’ zei ik.

‘O, maar er zijn ook wel volwassenen van schrik gestorven op Hampton,’ verzekerde hij me. ‘En dan, twee jonge mannen voor Fanny en Polly! Jawel, twee afgedankte minnaars van twee van de oude dames daar als je het mij vraagt... Vreselijk, Emily! Als je dit arme kind werkelijk in de uitgaande wereld wilt introduceren, moet je haar eerst wat wereldwijzer maken. Ik weet echt niet wat je hiermee wilt bereiken. Eerst zorg je ervoor dat ze alleen met ongevaarlijke mensen in aanraking komt – heel verstandig hoor, begrijp me goed – en dan duw je haar ineens van de rotsen van Hampton en denk je dat ze kan zwemmen.’

‘Die beeldspraak van jou, Davey – dat komt allemaal door de drank,’ zei tante Emily, nogal nijdig voor haar doen.

‘Die drank heeft er niets mee te maken, en laat mij die arme Fanny nu maar op de hoogte brengen van hoe het er daar aan

toe gaat. Om te beginnen, kindlief, moet ik je waarschuwen dat je niet moet verwachten dat die zogenaamde jonge mannen zich met je zullen bezighouden, want die hebben geen tijd voor kleine meisjes, dat is duidelijk.

Maar wie er wél zal zijn, is de Stoute Spreker, en omdat jij waarschijnlijk net binnen zijn favoriete leeftijdscategorie valt, zul je vast en zeker op een hoop pret met hem kunnen rekenen.'

'O, Davey,' zei ik, 'je bent onuitstaanbaar.'

Die Stoute Spreker was Boy Dougdale. De kinderen Radlett hadden die bijnaam verzonnen nadat hij een lezing had gehouden voor de vrouwenvereniging van tante Sadie. Het schijnt dat die lezing (ik ben er niet bij geweest) erg saai was, maar wat de Spreker daarna met Linda en Jassy had uitgevoerd was verre van saai geweest.

'Je weet wat een beschermd leventjes we hier leiden,' had Jassy tegen me gezegd toen ik de eerstvolgende keer op Alconleigh was. 'Het is natuurlijk niet bepaald moeilijk onze nieuwsgierigheid te wekken. Herinner jij je bijvoorbeeld die aardige oude heer nog, die een lezing hield over de tolhekken van Engeland en Wales? Het was nogal slaapverwekkend, maar wij vonden het grappig. Binnenkort komt hij weer, ditmaal in Green Lanes. Die lezing van de Stoute Spreker ging over herzoginnen, en mensen zijn nu eenmaal interessanter dan tolhekken. Maar denk je eens in wat een opwinding toen hij ons na de lezing een seksvoorproefje gaf. Hij ging met Linda naar het dak en daar deed hij allerlei heerlijke spelletjes met haar. Tenminste – ze begreep dat ze heerlijk zouden zijn met iemand anders dan de Spreker. En de manier waarop hij me kneep, geef het maar toe, Fanny, toen hij me in de gang bij de kinderkamer voorbijliep, was ook bepaald sexy te noemen.'

Natuurlijk had mijn tante Sadie hiervan niet het minste vermoeden. Ze zou absoluut geschokt zijn geweest. Maar zij en oom Matthew hadden altijd al een hekel aan meneer Dougdale gehad, en toen ze het over de bewuste lezing had, zei ze dat ze

niet anders had verwacht; het was allemaal even snobistisch en vervelend en helemaal niet geschikt voor een dorpspubliek, maar het was wel moeilijk het programma van de vrouwenvereniging iedere maand te vullen omdat ze zo ver van de bewoonde wereld af zaten, en toen hij zelf had voorgesteld te komen had ze gedacht: och, nou ja... Ongetwijfeld meende ze dat haar kinderen hem vooral de Stoute Spreker noemden om alliteratieve redenen dan dat er een feitelijke grondslag voor was, en het is waar dat je met die Radletts nooit wist waar je aan toe was. Waarom bijvoorbeeld begon Victoria te brullen als een stier en vloog ze Jassy aan, als deze op een bepaalde toon: 'Stel je eens voor...' zei, en daarbij naar haar wees met een bepaalde blik in haar ogen?

Zodra ik thuiskwam vertelde ik alles aan Davey, en hij schaterde het uit, maar zei dat ik er niets over tegen tante Emily moest zeggen, want dan zou het einde zoek zijn, en de enige die er echt onder zou lijden, was Lady Patricia Dougdale, Boys echtgenote.

'Die heeft al genoeg aan haar hoofd,' zei hij, 'en bovendien, wat schiet je ermee op? Maar met die Radletts loopt het nog eens slecht af. Die arme goeie Sadie beseft doodgewoon niet wat voor gebroed zij op de wereld heeft gezet – gelukkig maar voor haar.'

Dit alles gebeurde een paar jaar voor de tijd waarover ik nu schrijf en de bijnaam van Boy Dougdale – de Spreker – was inmiddels vast element uit gaan maken van de familietaal, zodat geen van de kinderen hem ooit anders noemde en zelfs de volwassenen hem geaccepteerd hadden, ook al protesteerde tante Sadie er voor de vorm nu en dan zwakjes tegen. De naam scheen volledig bij de man te passen.

'Luister maar niet naar Davey,' zei tante Emily. 'Hij is in een ondeugende bui... De volgende keer dat we hem iets dergelijks te vertellen hebben zullen we wachten tot het afnemende maan is. Ik heb gemerkt dat hij eigenlijk alleen verstandig is als hij vast. Nu moeten we het eens over je kleren hebben, Fanny.'